

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Чи Ви вже в членом Кооперативи «Рідна Школа»? Яч ні, так записіть негайно! Один уся (пай) 5 дол. число усього наробивши. Вписове 30 грошів. Завод приступлення можна одержати з поштою Дружбу У. П. Т. — Письміть і пославте гроші на адресу: Дирекція Кооператив «Рідна Школа» Львів, Рилли, ч. 10. ІІ. пов.

тературні. Це був рідкий знавець чужинних мов, чужих країн і величній типовий Англієць зі залізною волею, невтомною енергією та амбіцією поширювання впливу своєї культури на далекіх землях та морях. Змальовувати його діяльність в Азії — значило би зясувати найважливіші моменти англійської експансії; дати нарис його індивідуальності значило би пригадати моменти психічної структури людини вихованої під впливом найкращих перехрестиних подвійних культур, яких не можна вповні зрозуміти, не переживши їх.

Хто з нас у силі нпр. зрозуміти такий парадокс, про який агітує Сіль-Вара в своєму некрологу Керзона. Керзон був завзятим аматором автомобілевої їзди з якнайбільшою швидкістю. Лондонський поліцейський затримав його тілі і залясав собі його привілеї за недовольну наїзду швидку їзду. Коли Керзонаві, що сам був своїм шофером, трапилося це в третє, йому відобрали право їзди на пів року. Приблутий ним горем, він як голова палати лордів, один з перших, що творили закони у своїй імперії, звернувся з відкликом до суду і як один з найкращих промовців доказував, що його надто швидко їзда заслуговує на вибачливість суду з огляду на те, що вона є надто великою кількості справ державної ваги, які спочивають на його голові. Всі ці аргументи та його веселий вплив мусіли покоритися присудові звичайного судді. Лордів Керзонаві вільно було їздити з нестримною швидкістю по шляхах великої всесвітньої політики та розгорташувати цілі народи — але ніякі його державні заслуги не давали йому права наражувати на небезпеку життя звичайного англійського громадянина, що мусів ходити пішки.

Англія є країною немилосердної льогіки.

М. Р.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це наводня фортеця, це певний захист у добі ліхоліття!!

Лист з Франції.

Образом з життя українських робітників на чужині.

Нансі 16. березня 1923.

Кінотанж — невеличке місто в околицях Тоннелі, на схід Франції, з великою сталевирною фабрикаю, де працює пару тисяч робітників. Українська робітничка колонія невелика в порівнянні з колоніями Італії, Москві або Польщі: чужинці — це головний контингент робітників; місцеві льонівці займають лише факонні посади, або посади дозорців. Як нації тут нема: Чехи, Словаки, Македонці, Мароканці і ин. — словом справжній інтернаціонал. Досить заглянути до Ідальні місцевої фабрики кантини, щоб переконатися у цьому. Поруч добре й чепуно зодягнених робітників бачиш обіраних гультаїв, які широкі і тільки пропивають останні свої гроші. Спостерігаєш і інтелігентні обиччя, головним чином Москві, які не позбулися ще денікінських френчів з англійськими гуджиками. Багатий це матеріал для мистця, пійсменника чи матора.

Ось Москаль з сивим носом зачувши нашу мову, сів осторонь та прислухувався. Не витримав врешті та каже:

„Треба знайти „общую єдиніцу“ й потім лише її ділити; а то части є, й то розпадаються то на Українці, то Малоросія, то Полькія, то Литовці“. В тих словах ми чуємо відгомін московської душі, а скорше наших перевертів. Коли один із нас присутніх каже йому, що ми є Українці, то Москаль заперече, що „України не було і не буде“, додаючи, що він сам є „Малорос з Київ“. Його брат був профасором, а він сам — студентом-технологом у Харкові. Справді, більшість московської еміграції у Франції походження з України, але до України ці Москві ставляються вороже, нічому не навчені.

„Ми, каже такий обидливий, повинні „сталкуватися“, бо всі ми православні“, — а в той же час трохи чи не з піною на устах дає прибічників Мілюкова та Кіріла Владиміровича, бо сам є сторонником Миколи Миколаєвича.

„Чому серед нас емігрантів-Москаль така ворожнеча?“

Хитнув рукою та відповідає:

„Скорше ми з вами „сталкуєся“ ніж зі своїми“.

Підчас такого перестрілювання між столами підпливав до Москви особа з носом нагадуючим стару картоплину й на м'яшаній мові (тяжко домішався бразу, якої докляно понації) — одно ясно: що це Славянин) зветься до нього:

„Українця як звонить, то дійсно зіш, закусиш, але паний не будеш. Українська цибуля ліпша за цю зупу; той води напешся й то паний будеш“.

В доказ своєї правдивості тикає на Москаля пальцем, та хитається на ногах все твердить, що Україна „добра“, а потім з деяким задоволенням на лиці відходить і пристає до гуртка, звідки доноситься звуки якоїсь егзотичної мови.

А ось знов являється типичний хльовий — це вже Німець. Скороговоркою вимовляє цілі речення в італійській мові, розмахуючи руками, ногами.

Всі його знають, та й він рахує всіх своїми знайомими, бо до всіх пристає, малпуг, старється звернути на себе увагу.

„Всі мови переплелися; мало хто зрозуміє один одного; жестикуляція, міміка, догадка — ось способи передачі думок. В кутку недалеко усліди Македонці, балакають про свої хатні справи. І їх доля закинула сюди до одного казана. Шкаво. Піхому до них та балакають з ним“.

БАЧЕВСЬКОГО ЛІКЕРИ:

ABRICOTINE

BANAN

CHERRY

CURACAO TRIPL SEC

GRIOTTE

MENTHE GLACIALE

ORANGE SEC SEC

ROSE

SOVERAIN

1854 1-1

ми. Не вважаючи на те, що я балакаю по українському, а вони по своєму, ми гаразд розуміємось. Все жадують на свою долю, на те, що їх обдарили на їхній батьківщині. Незадоволені Сеобами, видають співчуття до Хорватів та Словенів. Згадують Москаль з армії Врангеля, оповідають, як вони поробились в Югославі жандармами — та деруть шкуру з брата Славянина; планати пана по жовує. Національна свідомість у Македонців досить велика; розповідають про своє життя, всі змагання, то-що. Кажуть, що майже всі Македонці письменні.

Минуло небагато часу, поки ми пообідали, а стільки багато малючків життя можна побачити. Одні приходять — інші відходять; око ніколи не втомлюється, бо бачить нові картини, а вухо лише одно не може добре зорієнтуватися в цьому морі слів, речень, мов.

Скільки життя в усім цій! Скільки болю, страждань, ріжкоманітності!

І. Гончаренко.

Шкільний плебієцит

Повіт Городон Ягайлонський.

Мальці.

Нікі розпорядження вищих властей не в силі зловити громадського комісара Теодора Оліверіка до ствердження підписів на шкільних деклараціях з надання української мови навчання в школі. На інтервенцію о. Антошича, Жайлика Стефана і Тулика Павла від 14 березня записав зазначений комісар, що за жадну пілу декларацій підписувати не буде, бо не хоче бути пошленим! Може би є староста почина, що ново значить?

Домажир.

Дня 3 березня п. р. зявився у громадського комісара Іосифа Семкова громадський Роман Мокрич, Михайло Хавко і інші з проханням, щоб він ствердив несуровість їх підписів на шкільних деклараціях з надання української мови навчання в школі. Пан „комісар“ замівся правдою з законом звонити їх жаданню, накинута на них лайкою і криком „I was do kryminala zamka, was sista ad dorazay“ і т. п. Відтак мігав жандармерію. І дійсно того самого дня командир поліції в Домажирі Микола Антошин ходив по датах і шукав за якимсь з казас. „шотинки“ більшешими писмками. Коли йому показали декларації і висипали їх під, то він так лаявся, що стверджувати підписів не буде, а комісар дає поради, щоб нести нестерпимі декларації до інспектора. На тісний ів-

М. ВОЗНЯК.

13)

Шевченко й княжна Репніна.

III.

В своїм листі згадала княжна Репніна про посвячений їй вірш Шевченком на російській мові. Це був „Безталанний“, надрукований 1844 р. в „Маяк-у“ й окремо п. н. „Тризна“. Її почав писати Шевченко, що заки познайомився з княжною Репніною. Про неї згадав він у листі до Тарновського з 25. січня (7. лютого) 1843 р. де писав: „Обіцянку пришло вашим дівчатам в Великодню, а може і раніше, коли впродовж, — тільки не ту, що я вам писав, а пишу, по московському скомпонувану, щоб не казали Москалі, що я їх являю не знаю“).

Шевченкова „Тризна“ не великий ліричний вірш, що мало підходить під назву поеми, з сильним автобіографічним характером і з прикметами романтичної школи. Несме й надуте оповідання переплітається з ліричними виливами. Зміст „Тризни“ уявляє собою долю якогось поета, що страждає між людьми наслідком свого змагання до недосяжного ідеалу й умирає, проповідуючи любов і заклинаючи до боротьби проти лиха. Багато тут недоговореного, чисто романтичних переходів від одної до другої думки, туманих образів. Герой „Тризни“ виріс в убогій сім'ї й мандрує сиротою поза межами рідного краю. Риси дитинства й юнацтва нагадують нам молодого літа Шевченка.

В семье убогой, неизвестной
Он выросал; и жизни труд,
Как сирота, он встретил рано;
Упреки злые встретил он
За хлеб насущный... В сердце рану
Змея прогрызла... Детский сон
Исчез, как гонимый божанный;
Тоска, как вор, нетерпеливо

В разбитом сердце притаюсь,
Губами жадными впилюсь
И кровь невинную сосала...
Душа рвалась, душа рыдала,
Просила воли... ум горел,
В крови гордыни клокотала...
Он трепетал... он цепенел...
Рука, сжимаясь, дрожала.

Поет то реготав, як лютий демон, то ридав у несамовитості, а душу мучила страшний сон, то розчулювався, бачучи весну. І цілуєчи землю, як груди рідної матері,

Он снова чистый ангел раз
И на земле он всем чужой.

Пішов шукати життя далі. Кинув рідне село й нараз стало жаль чогось:

Чего то жаль нам в прошлом нашем,
И что-то есть в земле родной...
Но он бедняк, он всем не свой
И тут и там. Планета наша,
Прекрасный мир наш, рай земной,
Во всех концах ему чужой...

З плачем поцілувавши рідну землю, поет пішов і скрився за горою.

За рубежом родной земли
Скитался нищим сиротою.
Какие слезы не лились!
Какой ужасною ценою
Уму познания купил
И девство сердца сохранил!
Без малодушной укоризны
Пройти митарства трудной жизни,
Измерить пропасти страстей,
Понять на деле жизнь людей,
Прочесть все черные страницы
Все беззаконные дела...
И сохранить полет орла
И сердце чистой голубицы!
Се человек... без крова жить,
Людей навещать — и любить!
Незлым сердцем созная
О незстойных их делах

И не кощунствуя в потмах,
Как царь ум. Убогим, нищим
Из за куса насущной пищи,
Глушцу кичливому гонить,
И мыслить, чувствовать и жить!
Вот драма страшная, святая!

Не треба бути дуже здогадливим, щоб побачити, скільки спільного з героїни „Тризни“ має сам П. автор. Як герой, так і автор не викладав своїх щоденних переживань, як каячущий роман, не напускав байроніського туману, не називав своїх приятелів ніякочною товпою, не захоплювався мудрістю космополіта, але старався збагнути цілі життя й підносив заплакани очі на красу природи. Згадуючи рідний край,

У Бога правды и свободы
Всею живущему молил.
И кроткой мыслию следил
Дела минувшие народов,
Дела страны своей родной...

Поет гірко плакав, що, сам закутий, не може допомогти поневоленій рідній країні. А в тім і на ріднім полі пророка каменем побило. Поет полюбив людей, полюбив й поета люде. Між ними найшов він і приятелів і причарував їх до себе тасиною силою. Він

Порой задумчивый... порой,
Как волхв — вещатель молодой,
Речами звучными, живыми
Друзей внезапно изумлял
И силу дружбы между ними,
Благословляя, укрепляя.
Он говорил, что обще благо
Должно любовию купить
И с благородною отгадой
Стать за добро и зло казнить
Он говорил, что праздник жизни,
Великий праздник; Божий дар,
Должно пожертвовать отчизне,
Должно поставить под удар.

(Продовження буде.)

ОЛОВИХ ЕЛЕМЕНТУВ" • ЗООКОЛОЧНИХ ГРО-

3 друкарні Видавництва «Родина» в м. Родос.